

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ 3 ระดับ คือ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา และระดับชาติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน โดยในการวัดผลและประเมินผลระดับชั้นเรียนนั้น ถือเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมากน้อยเพียงใด ส่วนการประเมินผลระดับสถานศึกษา รวมถึงระดับชาตินั้นทำการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นปีสุดท้ายของทั้ง 4 ช่วงชั้น ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และชั้น ม.6 โดยมีการดำเนินการประเมินผลระดับสถานศึกษาจากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักทดสอบทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จำกัด หรือ สทศ. เป็นต้น สำหรับการประเมินผลที่จัดขึ้นโดย สทศ. นั้น ได้จัดสอบที่เรียกว่า “การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test)” หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า O - NET ซึ่งถือว่าเป็นการทดสอบความรู้ทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน ที่สนองรับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการที่ได้กำหนดให้มีการทดสอบผลการเรียนรู้รายย่อยระดับชาติของกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548 เพื่อเป็นองค์กรกลางในการศึกษา วิจัย พัฒนา และให้บริการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทางการศึกษา รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ และเป็นองค์การมหาชนว่าด้วยองค์การมหาชน เพื่อให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สทศ. รับผิดชอบประเมินผลการศึกษาในระดับชาติอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก การทดสอบ O-NET ด้วย เช่น จัดสอบ A-NET เป็นต้นสำหรับการจัดสอบ O-NET นั้น ได้เริ่มต้นดำเนินการครั้งแรก ในปีการศึกษา 2548 โดยจัดสอบ O-NET นักเรียนชั้น ม.6 ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549

ทำการทดสอบจำนวน 5 กลุ่มสาระ ประกอบด้วย 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ 5) ภาษาอังกฤษ และในปีต่อมาได้เพิ่มการทดสอบ O-NET เพิ่มในกลุ่มนักเรียนชั้น ป. 6 อีกจำนวน 3 สาระ และได้เพิ่มเติมการทดสอบกับนักเรียนชั้นอื่น ๆ เพิ่มเติม และเพิ่มการสอบในสาระที่ยังไม่ได้จัดสอบอีก 3 สาระ คือ 1) สาระสุขศึกษาและพลศึกษา 2) สาระศิลปะ และ 3) สาระการงานพื้นฐานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้ครบทั้ง 8 สาระ ในปีต่อ ๆ มา

โรงเรียนจ่านกร้อง เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2504 เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ของจังหวัดพิษณุโลก มีบุคลากรครู จำนวน 165 คน และนักเรียนจำนวน 3,108 คน ปัจจุบัน นายองอาจ สุขแสงสุวรรณ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจ่านกร้อง จะมีนักเรียนจำนวน 2 กลุ่ม ที่ต้องทำการสอบ O-NET คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากผลการศึกษาคะแนนผลการสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนจ่านกร้องในภาพรวมที่ผ่านมา พบว่า คะแนนผลการสอบเฉลี่ยของนักเรียนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม มีการตั้งข้อสังเกตของนักวิชาการถึงปัญหาเกี่ยวกับคะแนน O-NET ของเด็กว่า อาจเป็นเพราะข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบ O-NET นั้นประเมินผลไม่สอดคล้องกันกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งข้อสอบ O-NET จะเน้นการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลเป็นหลักสอดคล้องกับความเห็นของ สมพงษ์ จิตระดับ (2552) ที่สะท้อนมาว่าสิ่งที่พบได้ชัดเจนจากการสอบ O-NET 4 ปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2548 – 2552) เน้นการคิด วิเคราะห์หาเหตุผล แต่กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนยังเป็นแบบท่องจำ 80 – 90% ในขณะที่ สมปัญญา ศรีภคานนท์ ซึ่งเป็นรองผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ นทบุรี ที่เป็นผู้ปฏิบัติจริง ได้แสดงความเห็นที่สอดคล้องกันว่าเนื่องจากข้อสอบเน้นการวิเคราะห์ตามหลักสูตรซึ่งเป็นเรื่องที่ดีแต่สวนทางกับการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ส่วนใหญ่ยังเน้นท่องจำ (ไทยโพสต์ 20 เมษายน 2552) นอกจากนี้ วิทยากร เชียงกูล (ผู้จัดการรายสัปดาห์, 20 - 26 กรกฎาคม 2552) ได้กล่าวไว้ว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การสอบระดับชาติของนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 50% ในทุกวิชา รวมทั้งต่ำลงจากปีก่อน ๆ มาก เนื่องจาก 1) ครูอาจารย์ (รวมทั้งพ่อแม่ผู้ปกครอง) มีทัศนคติที่ผิด ๆ ว่า การเรียนเก่งหรือไม่เก่งเป็นผลมาจากความฉลาดมาตั้งแต่เกิด 2) ปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน 3) ปัญหาปัจจัยด้าน

สภาพแวดล้อมสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน และ 4) ปัญหาสภาพแวดล้อมด้านทัศนคติของชุมชน และสังคม

เอื่อมพร หลินเจริญและคณะ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ ของปีการศึกษา 2551 พบว่า นักเรียนที่สอบ O-NET ยังไม่เห็นความสำคัญของการสอบ เนื่องจากยังไม่ทราบว่าผลที่ได้จะถูกนำไปใช้อย่างไร โรงเรียนยังจัดการศึกษาตามสภาพบริบทของโรงเรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนและครู โดยที่โรงเรียนที่อยู่ในเขตเมือง จะได้รับแรงกระตุ้นมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ในชนบท ครูผู้สอนของแต่ละโรงเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอบ O-NET รวมถึงการสอนในชั้นเรียน ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการบรรยาย มากกว่าการจะหาวิธีการให้นักเรียนฝึกให้นักเรียนคิดเอง เนื่องจากบางโรงเรียนมีครูผู้สอนที่จบการศึกษาไม่ตรงกับวิชาที่สอน รวมถึงภาระงานของครูผู้สอนมีมากเกินไป ระดับความยากของข้อสอบ อีกทั้งครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าข้อสอบมีความยาก เพราะข้อคำถามเน้นการคิดวิเคราะห์

จากการศึกษาผลงานวิจัยของ เอื่อมพร หลินเจริญ และคณะ (2552) พบว่า เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ และผลการศึกษายังไม่สามารถระบุค่าน้ำหนักอิทธิพลของปัจจัยแต่ละปัจจัยได้ว่า ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อคะแนน O-NET มากที่สุด อีกทั้งผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ต้องสอบ O-NET จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ เกี่ยวกับการสอบ O-NET จึงมีแนวคิดที่จะศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนจ่านกร้อง ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ว่าเหตุใดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีคะแนน O-NET ต่ำ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางให้โรงเรียนใช้ในการพัฒนานักเรียนให้มีคะแนน O-NET ที่สูงกว่าเดิม และทำการเสริมสร้างให้นักเรียนพัฒนาคุณภาพของตนเองให้สูงขึ้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
3. ได้สมการพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก
4. โรงเรียนจ่านกร้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการบริหาร การจัดการเรียน
การสอน และการพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมคะแนน O-NET ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ดีที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อคะแนน O-NET ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยยึดแนวคิดจากงานวิจัยของ
เอี่ยมพร หลินเจริญและคณะ (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ
O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ เป็นแนวทางในการศึกษา
ครั้งนี้ ร่วมกับการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนจ่านกร้อง
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 642 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียน
จ่านกร้อง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 242 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรพยากรณ์ ประกอบด้วย

- 3.1.1 ความตั้งใจเรียน
- 3.1.2 เจตคติต่อการเรียน
- 3.1.3 คุณภาพการสอนของครู
- 3.1.4 สภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- 3.1.5 ความสัมพันธ์ในครอบครัว
- 3.1.6 ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง
- 3.1.7 การเห็นประโยชน์ในการสอบ
- 3.1.8 การทบทวนก่อนสอบ
- 3.1.9 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม
- 3.1.10 การเรียนกวดวิชา

3.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจ่านกร้อง ปีการศึกษา 2551

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คะแนนสอบ O-NET หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการสอบ ซึ่งจัดโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ในที่นี้ผู้วิจัยจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความตั้งใจเรียน หมายถึง ความเอาใจใส่ต่อการเรียน สนใจวิชาที่เรียนอย่างใจจดใจจ่อ มีสมาธิในการเรียน มั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามความตั้งใจเรียน
3. เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดเจตคติต่อการเรียน
4. พื้นความรู้เดิม หมายถึง ความรู้ของผู้เรียนที่มีมาก่อนการสอบ O-NET ซึ่งวัดได้จากเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
5. การเห็นความสำคัญในการสอบ หมายถึง การเห็นถึงความจำเป็นในการสอบ O-NET ของนักเรียน
6. การเรียนกวดวิชา หมายถึง การทบทวนหาความรู้ของนักเรียนด้วยการเรียนเพิ่มเติม

ในเนื้อหาวิชาที่จะทำการสอบกับครู-อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษ นอกเหนือจากการเรียนในเวลาปกติ และการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนก่อนการสอบ

7. คุณภาพการสอนของครู หมายถึง คุณลักษณะของครูที่แสดงถึงความสามารถในการเป็นผู้นำความรู้ เจตคติ และทักษะ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดคุณภาพการสอนของครู

8. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน หมายถึง ลักษณะสภาพของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดปรับปรุง ตกแต่งอาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนการจัดมุมความรู้ต่างๆ ในนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

9. ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง ความรักใคร่ปรองดองของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และญาติพี่น้องร่วมกันหรือ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว

10. ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองของนักเรียนแสดงออกในด้านการดูแลสนับสนุนในเรื่องการเรียนของนักเรียน ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง